

HƏFTƏLİK BÜLLETEN №8¹

Azərbaycanda və digər Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrində COVID-19

17-23 Avqust 2020 üzrə mühüm faktlar və qərarlar

1. COVID-19: ölkə üzrə statistika

23 avqust 2020-ci il: Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın yaydığı məlumata² əsasən həmin gün 169 nəfər yeni növ koronavirus infeksiyasına yoluxmuş, 3 nəfər vəfat etmişdir. Beləliklə, pandemiyanın başlanğıcından bu günədək COVID-19 xəstəliyinə yoluxanların ümumi sayı 35274 nəfərə çatmış, bunlardan 32993 nəfəri sağalmış, 518 nəfəri vəfat etmişdir. Hal-hazırda, 1763 aktiv xəstə mövcuddur. İndiyədək yoluxmanın müəyyən edilməsi məqsədilə keçirilmiş ümumi testlərin sayı 873777 təşkil edir.

2. Sahibkarların diqqətinə

19 avqust 2020-ci il: İqtisadi artıma və sahibkarlara dövlət dəstəyi tədbirlərinin mexanizmləri³

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən koronavirus (COVID-19) pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə muzzdlu işçilərin əməkhaqqının müəyyən hissəsinin ödənilməsi ilə bağlı maliyyə dəstəyinin davam etdirilməsi barədə qəbul edilmiş qərara əsasən, 2-ci mərhələ çərçivəsində 228.175 muzzdlu işçini əhatə edən 22.603 vergi ödəyicisinə 50.379,8 min manat maliyyə dəstəyi göstərilib.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən fərdi (mikro) sahibkarlara maliyyə dəstəyinin davam etdirilməsi barədə qəbul edilmiş qərara əsasən, 2-ci mərhələ çərçivəsində 49.329 fərdi (mikro) sahibkara 12.332,3 min manat maliyyə dəstəyi göstərilib.

19 avqust 2020-ci il: İkinci maliyyə dəstəyi proqramı çərçivəsində muzzdlu işçilərin əməkhaqqının müəyyən hissəsinin ödənilməsinə başlanılıb⁴

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına və Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarına əsasən, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən pandemiya zərər çəkmiş sahələrdə çalışan vergi ödəyicilərinin muzzdlu işçilərinə ikinci maliyyə dəstəyi proqramı çərçivəsində vəsait köçürülməsinə başlanılıb.

Maliyyə dəstəyi pandemiya zərər çəkmiş sahələrdə çalışan, birinci maliyyə dəstəyi proqramı çərçivəsində vəsait almış və dövlət başçısının çağırışına cavab olaraq, işçi saylarında ciddi azalmalara yol verməmiş vergi ödəyicilərinə 1 iyul 2020-ci il tarixinə olan işçi sayı əsas götürülməklə bir aylıq

¹ Bülleten USAID tərəfindən dəstəklənən "Kiçik Sahibkarlığın İnkişafına Dəstək Layihəsi" çərçivəsində hazırlanır.

² https://koronavirusinfo.az/files/3/tab_23.08.2020.pdf

³ <https://economy.gov.az/article/i-qtisadi-artima-ve-sahibkarlara-dovlet-desteyi-tedbirlerinin-mexanizmleri/30857#>

⁴ <https://www.economy.gov.az/article/i-kinci-maliyye-desteyi-proqrami-cherchivesinde-muzzdlu-ishchilerin-emekhaqqinin-mueyyen-hissesinin-odenilmesine-bashlanilib/31179>

əməkhaqqı fondu həcmində göstərilir və avqust və sentyabr aylarını əhatə etməklə 2 mərhələdə bərabər hissələrlə ödəniləcək.

Məlumat verildiyi kimi, maliyyə dəstəyinin ikinci mərhələsi çərçivəsində vergi ödəyicilərinin yenidən müraciət etmələrinə ehtiyac yoxdur.

Avqustun 19-u tarixinə 2-ci mərhələ çərçivəsində 228.175 müddü işçini əhatə edən 22.603 vergi ödəyicisinin bank hesablarına ilkin olaraq 50,38 mln. manat köçürülüb.

Maliyyə dəstəyi proqramının ikinci mərhələsində ödənişlə əhatə olunmuş müddü işçilərin sayı birinci mərhələdə vəsait almış müddü işçilərin sayından 12.177 nəfər çoxdur ki, bu da şəffaflaşdırma nəticəsində əmək müqavilələri bağlamış işçi saylarının artması ilə əlaqədardır.

Bununla yanaşı, aprel-may-iyun ayları ərzində işçilərinin hamısını (1666 nəfər) ixtisar etmiş 553 vergi ödəyicisinə və işçilərinin sayında ciddi azalmalara yol vermiş 374 vergi ödəyicisinə maliyyə dəstəyi göstərilməsindən imtina edilib.

İndiyədək maliyyə dəstəyi proqramları çərçivəsində 107.191 fərdi (mikro) sahibkara 76 mln. manat məbləğində birdəfəlik maliyyə dəstəyi göstərilib.

20 avqust 2020-ci il: Sahibkarlıq subyektlərində zəruri qayda və tələblərə əməl olunmasına nəzarət monitorinqləri davam etdirilir⁵

İqtisadiyyat Nazirliyinin avqustun 20-də keçirdiyi nəzarət tədbirləri zamanı monitorinq aparılmış 2336 obyektin 227-də epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena tələblərinin pozulduğu müəyyən edilib. Nöqsanlara yol vermiş subyektlər barədə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun tədbirlər görülüb.

19 avqust 2020-ci il: Dövlət qurumları karantin qaydalarının tələblərinə əməl olunması ilə bağlı sahibkarlara müraciət edib⁶

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın qərarına uyğun olaraq, ölkədə sərt karantin rejiminin tələblərinin qismən yumşaldılması prosesi çərçivəsində avqust ayının 18-dən etibarən Bakı şəhəri də daxil olmaqla 7 şəhər və 6 rayonda ictimai iaşə sektorunda açıq havada müştərilərə xidmətlərin göstərilməsi bərpa edilib. Nazirlər Kabineti tərəfindən fəaliyyətinə icazə verilmiş sahələr üzrə xüsusi karantin, zəruri sosial davranış qaydaları və sanitariya-epidemioloji tələbləri özündə əks etdirən müvafiq qərarlar qəbul olunub. Bu qərarlarda ictimai iaşə sektorlarında müştərilərin qəbulu, xidmət ərazilərinin dezinfeksiya edilməsi, işçilərin və müştərilərin müvafiq davranış və sanitariya normalara əməl etməsi, insanlar arasında sıxlıq normalarının qorunması və s. tələblər müəyyən olunub.

---

⁵ <https://www.economy.gov.az/article/227-sahibkarliq-subyektinde-zeruri-qayda-ve-teleblerin-pozuldugu-mueyyen-edilib/31186>

⁶ <https://www.economy.gov.az/article/dovlet-qurumlari-karantin-qaydalarinin-teleblere-emel-olunmasi-ile-bagli-sahibkarlara-muraciet-edib/31181>

17 avqust 2020-ci il: İqtisadiyyat Nazirliyi sanitariya-gigiyena və karantin qaydalarının tələblərinə əməl edilməsi vəziyyətini ciddi nəzarətdə saxlayacaq⁷

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən fəaliyyətinə icazə verilmiş sahələr üzrə xüsusi karantin, zəruri sosial davranış qaydaları və sanitar-epidemioloji tələblərə dair müvafiq qərarlar qəbul edilib. Bu qərarlara əsasən, istehsal, xidmət və ictimai iaşə sektorlarında müştərilərin qəbulu, xidmət ərazilərinin dezinfeksiya edilməsi, işçilərin və müştərilərin müvafiq davranış və sanitar normalara əməl etməsi, insanlar arasında sıxlıq normalarının qorunması və s. tələblər müəyyən edilib.

Mövcud tələblərə əməl edilməməsi halları inzibati xəta kimi qiymətləndiriləcək və İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq, qaydaları pozan sahibkarlıq subyektlərinə cərimələr tətbiq ediləcək.

3. Digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində pandemiya dönəmində KOS-lara dəstək⁸

3.1. Ukrayna

Rəqəmsal Transformasiya nazirinin sözlərinə görə, karantin zamanı hökumət tərəfindən xarici İT mütəxəssisləri üçün müəyyən edilmiş 5000 iş kvotası Belarus İT mütəxəssislərinin işə götürülməsi üçün istifadə ediləcək. Bu, illik 40.000 vakansiya artım ilə bazarda tələb və təklifi tarazlaşdırmağa kömək edəcəkdir bunlardan yalnız 17,000 İT məzunu Ukrayna universitetlərindəndir.

Rəqəmsal Transformasiya Nazirliyi, Netpeak rəqəmsal marketinq agentliyi ilə birgə sahibkarlar üçün rəqəmsal marketinq mövzusunda 6 saatlıq onlayn kursa başlamışdır. Kurs, Dövlət Proqramı Dii.Business-in bir hissəsidir. Nazirlik tərəfindən KOS-lara COVID-in nəticələrinə qarşı mübarizədə kömək etmək məqsədi daşıyır.

3.2. Belarus

İqtisadiyyat Nazirliyi "İqtisadiyyatı dəstəkləmək haqqında" fərmanı və pandemiyanın təsir etdiyi təsərrüfat fəaliyyətlərinin siyahısını genişləndirmək haqqında qərar qəbul etdi.

İyul ayında hüquqi şəxslərin əmanətləri bir ay ərzində 7,2% azalaraq 1.15 milyard dollar təşkil etmişdir.

Belarus, Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (IBRD) ilə "Belarusda COVID-19-la mübarizə" layihəsini həyata keçirmək üçün 90 milyon avro məbləğində kredit müqaviləsi imzaladı.

3.3. Gürcüstan

7

<https://www.economy.gov.az/article/i%20qtisadiyyat%20nazirliyi%20sanitariya%20gigiyena%20ve%20karantin%20qaydalarinin%20teleblerine%20emel%20edilmesi%20veziyyetini%20ciddi%20nezaretde/31170>

⁸ <https://eu4business.eu/news/covid-19-weekly-digest-impact-smes-eap-august-21-2020>

Gürcüstan Milli Bankından (NBS) verilən məlumata görə, iyul ayında Gürcüstana pul köçürmələri 22,1% artıb. NBS prezidenti, pandemiya əvvəl pul köçürmələrinin müəyyən bir hissəsinin (bank köçürmələrinin təxminən 8%) Gürcüstana ziyarətçilər vasitəsi ilə qeyri-bank kanalları vasitəsi ilə daxil olduğunu açıqladı. Beynəlxalq səyahət məhdudyyətləri səbəbindən pul köçürmələrinin bu hissəsi bank kanallarına yönəldi və nəticədə bu artıma öz töhfəsini verdi.

Beynəlxalq Respublikaçılar İnstitutu (IRI) pandemiya başlandıdan bəri ev təsərrüfatlarının iqtisadi vəziyyətinin necə dəyişdiyini araşdırmışdır və vəziyyəti qiymətləndirən respondentlərin 25 -i vəziyyətin "çox pisləşdiyini", 42% "bir qədər pisləşdiyini", 29% dəyişmədiyini, yalnız

3% yaxşılaşdığını qeyd etmişdir. Rəyi soruşulanların 46% -i ölkədə işsizliyi əsas problem hesab edir.

Gürcüstan Baş Nazirinin dediyinə əsasən, Gürcüstanda hazırda 751 xarici turist və 4 mindən çox işgüzar səfərdə olan şəxs vardır. Onun sözlərinə görə, xüsusən də post-COVID dövründə iqtisadi fəaliyyətləri tədricən gücləndirmək üçün işgüzar ziyarətlərin sayının artması son dərəcə vacibdir.

3.4. Moldova

217 təsərrüfat subyekti 1-7 mart 2020-ci il tarixləri arasında bəzi qida və dərman vasitələrinin qiymətlərini əsassız olaraq artırdığına görə Dövlət Fiskal Xidməti (SFS) tərəfindən cərimələnmişdir. Nəticədə vergi orqanı 548 min MDL (33.000 ABŞ dolları) məbləğində cərimə tətbiq etmişdir.

COVID-19 pandemiyasının yaratdığı böhran malların ixracına mənfi təsir göstərmişdir. Milli Statistika Bürosunun (NBS) məlumatına görə, iyun ayında ixracat 2019-cu ilin iyun ayı ilə müqayisədə 6,2% azalıb.

COVID-19 pandemiyasına baxmayaraq, Moldova Respublikası xarici bazarlara şərab ixracını davam etdirir. 2020-ci ilin ilk 6 ayında dünyanın 56 ölkəsinə şərab ixrac edilmişdir.

3.5. Ermənistan

Şərab və brendi istehsalı ilə məşğul olan Ermənistan müəssisələri Covid-19-un iqtisadi zərərini azaltmaq üçün 24-cü anti-böhran tədbirləri proqramı çərçivəsində dövlət yardımı alacaqlar. Dövlət ödəmə müddəti 18 aydan 24 aya qədər olan kreditlər üzrə faiz dərəcələrini tam ödəyəcəkdir.

Covid-19-un mənfi iqtisadi təsirini azaltmaq üçün 23-cü anti-böhran proqramı turizmlə əlaqəli sektorlarda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektlərində iş yerlərinin saxlanılmasına kömək etmək məqsədi daşıyır. Hökumət ayda ümumi 600-700 milyon AMD (təxminən 1.25 milyon dollardan 1.45 milyon dollara qədər) büdcəsi ilə bir şirkətin əmək haqqı fondunun 25-30%-ini subsidiya edəcəkdir.

İqtisadiyyat nazirinin sözlərinə görə, pandemiya səbəbindən turizm sektoru 90%-dən çox daralmışdır. Nazir ümid edir ki, payızın sonunda turizm sektoru normal fəaliyyətə qayıdacaq.

Bakı, 24 avqust 2020